

Mot.nr 18/1970-71.

STORA UTSKOTTETS betänkande nr 43/1970-71 med anledning av ltm Alarik Häggblom m.fl:s lagmotion om antagande av landstingsordning för landskapet Åland och landskapslag om ändring av landskapslagen angående landskapsförvaltningen i landskapet Åland.

Landstinget, som i ärendet fått mottaga lagutskottets betänkande nr 38/1970-71, har däröver inbegärt stora utskottets utlåtande.

Efter behandling av ärendet, varvid landstingets talman Thorvald Eriksson och lagberedningssekreteraren Sune Carlsson hörts såsom sakkunniga, får stora utskottet värdsamt anföra följande:

I likhet med lagutskottet omfattar även stora utskottet huvudsyftet med motionen. Utskottet anser en modernisering av landstingsordningen och förvaltningslagen vara påkallad redan av den orsaken, att dessa lagar stiftades före den nya självstyrelselagens tillkomst. Men den nu föreslagna reformens betydelse ligger framförallt däri, att den inför nya principer för samarbetet mellan landsting och landskapsstyrelse samt helt nya former för viljeyttring från landstingets sida. En del av dessa nyheter ingick redan i landskapsstyrelsens framställning nr 15/1971 och lagutskottets betänkande nr 33/1970-71.

Med tillkomsten av den självstyrelsepolitiska nämnden skapas möjligheter till förtroendefulla kontakter mellan landskapsstyrelsen och landstinget på ett mindre formellt men likväl auktoritativt plan. Tillika får landstingets talman ett forum för diskussion av självstyrelsepolitiska angelägenheter med befullmäktigade representanter för olika intressegrupperingar i landstinget, även under tid då session icke pågår. Stora utskottet anser det viktigt, att självstyrelsepolitiska nämnden får tillräckligt vidsträckta möjligheter att fullgöra sina uppgifter, och utskottet har därför återinfört alla de befogenheter för nämnden, som lagutskottet uteslutit i sitt med anledning av motionen avgivna betänkande.

Stora utskottet har likaså funnit det vara betydelsefullt, att olika vägar står öppna för landstinget att klargöra sin inställning, särskilt i frågor som rör landskapets författningsenliga rättigheter. Sålunda bör den diskussion, som föres i landstinget i anledning av ett spørsmål, enligt utskottets mening kunna sammanfattas i ett formellt beslut, vilket dock givetvis kan innehålla endast en hemställan till landskapsstyrelsen. På grund härav har stora utskottet frångått lagutskottets förslag till stadgande om spørsmål (48 § 1 mom.) och återinfört motionens formulering med ett förklarande tillägg.

Av samma orsak har stora utskottet i 29 § 3 mom. bibehållit möjligheten för landstinget att på förslag av självstyrelsepolitiska nämnden

göra uttalanden i frågor rörande landskapets författningsenliga rättigheter. Deklarationer av denna art innebär en helt ny form för manifestation av landstingets vilja. Genom ett uttalande kan landstinget klargöra sin inställning även i sådana angelägenheter som berör landskapets befolkning och dess självstyrelse utan att direkt falla under självstyrelseorganens behörighet. - I arbetsordningen bör införas bestämmelser angående behandlingen av förslag till uttalande.

Ytterligare en form för viljeyttring från landstingets sida har av stora utskottet införts i 51 §. Enligt detta stadgande skulle landstinget få möjlighet att på landskapsstyrelsens begäran fatta principbeslut rörande viktiga framställningar som förberedes i landskapsstyrelsen ävensom att - då landskapsstyrelsen så önskar - ge rekommendationer rörande de riktlinjer som bör följas i förvaltningen. Detta förfarande, som har en viss motsvarighet i riksdagsordningens 36 § 3 mom. (FFS 685/69), är ägnat att underlätta det parlamentariska samspelet mellan landsting och landskapsstyrelse. I sakens natur ligger att endast ärenden av stor bärvidd bör bli föremål för sådan extraordinär behandling i landstinget.

Genom nyssnämnda stadgande minskas väsentligt riskerna för att lantrådets och landskapsstyrelsens rätt att ställa förtroendefråga skulle missbrukas som påtryckningsmedel. På grund härav har stora utskottet i princip omfattat lagutskottets förslag beträffande lantrådets och landskapsstyrelsens parlamentariska ansvarighet. Utskottet föreslår dock ändring av en del detaljer i systemet.

Även i övrigt har stora utskottet gjort en del ändringar i lagutskottets förslag, såsom av detaljmotiveringen framgår. Med hänsyn till utskrivningen av landstingets beslut hänvisas i lagtexten till motionen även i de fall då lagutskottets förslag är identiskt med motionärernas.

Landstingsordningen.

4 §. De grundläggande stadgandena angående landstingsval ingår i självstyrelselagen. Enligt dess 7 § skall landstingets medlemmar väljas genom omedelbara, proportionella och hemliga val. Rösträtten vid dessa val skall vara allmän och lika för män och kvinnor, vilka före valåret fyllt 20 år. Förutsättning för rösträtt utgör dock åländsk hembygdsrätt.

Det ankommer på landstinget att utfärda närmare bestämmelser angående valen. I den mån dessa detaljbestämmelser berör de grundläggande stadgandena torde de falla under rikets lagstiftningsbehörighet. Sålunda har högsta domstolen ansett, att metoden för uträkning av valresultatet vid landstingsval bör överensstämma med det proportionella valsystem, som tillämpas vid riksdagsmannaval. Stora utskottet sluter härav,

att de stadganden i lagförslagets 4 §, som gäller undantag från den allmänna rösträtten, bör - såframt de icke är fastslagna i självstyrelselagen - överensstämma med motsvarande stadganden i riksdagsordningen. Att så också är fallet framgår vid jämförelse med 6 § 2 mom. riksdagsordningen i dess nuvarande lydelse (FFS 4/69).

Emellertid behandlas för närvarande i riksdagen ett förslag till ändring av bl.a. nyssnämnda moment i riksdagsordningen. (Reg.prop. nr 80/71). Det är möjligt att denna ändring kommer att träda i kraft innan föreliggande lagförslag föredrages för republikens president och att lagen därigenom skulle förfalla. För undvikande av denna risk har stora utskottet funnit det nödigt att utforma 4 § 2 mom. såsom en hänvisning till riksdagsordningens motsvarande stadgande. Utskottet anser dock i princip, att denna utväg normalt icke bör tillgripas i lagar av så grundläggande betydelse som landstingsordningen. - I sig själv innebär stora utskottets förslag ingen saklig ändring av lagrummet i dess nu gällande lydelse (37/70).

5-6 §§. Stora utskottet anser motionärernas förslag mera konsekvent. Lagutskottet har omfattat principen att vissa personer på grund av sin tjänst icke borde vara landstingsmän. Men det oaktat har lagutskottet i båda sina betänkanden framfört förslaget, att sådan person finge tillträda sitt landstingsmannaupdrag redan innan han erhållit avsked från tjänsten. I likhet med landskapsstyrelsen och motionärerna har stora utskottet icke funnit skäl att medgiva sådant undantag. Ifall speciellt landshövdingen bleve vald till landstingsman, skulle det strida mot allmänna rättsprinciper om han finge säte i landstinget innan han beviljats avsked från sitt ämbete, ty landshövdingen har ju enligt självstyrelselagen viss övervakningsuppgift i förhållande till landstinget. För övrigt skulle det vid landstingets öppnande uppstå en ganska märklig situation, ifall landshövdingen - såsom väl kan tänkas - även bleve vald till landstingets talman.

Enligt lagutskottets förslag skulle för befattningshavare vid länsstyrelsen och landskapsstyrelsen icke föreligga hinder att vara landstingsman. Också detta skulle bryta den allmänna princip, vilken varit vägledande för motionärerna och stora utskottet och vilken även lagutskottet omfattat vid utformningen av 2 § i förslaget till ändring av förvaltningslagen.

Stora utskottet anser att begreppet "landskapets centrala ämbetsverk" är tillräckligt klart definierat enligt motionen. Ordet "landskapsstyrelsen" som benämning på ifrågavarande ämbetsverk förekommer

däremot icke annorstädes i den nuvarande lagstiftningen. Stora utskottet har likväl för ytterligare förtydligande omformulerat 1 § 3 mom. i förslaget till ändring av förvaltningslagen.]

Då en landstingsman, som blir vald till landskapsstyrelseledamot, skall ha rätt att åter tillträda landstingsmannauppdraget, när hans mandat i landskapsstyrelsen upphör, anser stora utskottet att motsvarande rätt bör givas en ledamot av landskapsstyrelsen som blir vald till landstingsman, d.v.s. han bör ha rätt att kvarstå i landskapsstyrelsen utan att definitivt behöva frånträda sitt landstingsmannauppdrag. Det synes också skäligt att medgiva honom rätt att omedelbart tillträda det nya uppdraget och avstå från medlemskapet i landskapsstyrelsen.

16 §. Då lagutskottet har utslutit 73 §, vilket stora utskottet omfattar, bör hänvisningen i denna paragraf ändras.

17 §. Enligt stora utskottet är det främmande för vanligt språkbruk att ange ordningstal med siffror, såvida icke är fråga om beteckning av kapitel, paragraf eller moment eller datum i bestämd månad. I övriga fall har ordningstalen i landskapslagarna hittills skrivits med bokstäver (se t.ex. vallagens 4 kap). Denna praxis tillämpas även i rikslagarna (jämför exempelvis 17 § 1 mom. och 17a § 4 mom. i lagen om arbetsgivares socialskyddsavgift, FFS 392/68).

18 §. Stora utskottet önskar uppmärksamma justeringsutskottet på att klockslag konsekvent borde skrivas ut med siffror. Jämmt klockslag, som har karaktären av fataljetid eller eljest måste iakttagas exakt, anges numera officiellt med fyra siffror, alltså i formen 13.00. Annars bör det vara tillräckligt att ange jämna klockslag med två siffror.

23 §. Stora utskottet omfattar icke lagutskottets åsikt att landshövdingen och lantrådet borde ha rätt att avlämna egna framställningar för behandling i landstinget, och än mindre att de skulle få rätt att göra "anslutningsmotioner", vilket enligt den nuvarande ordningen utslutande tillkommer landstingsmännen. Initiativrätten i landstinget bör enligt stora utskottet förbehållas dem, som är ansvariga för lagstiftningen och förvaltningen inom självstyrelsens ram. Men genom att landskapet icke har full autonomi, måste ärenden som underliggert både rikets och landskapets behörighet kunna av statsmakten hänskjutas till behandling i landstinget. Härvid skall statsmakten enligt självstyrelselagen företräddas av republikens president. Landshövdingens uppgift i detta sammanhang är blott att överlämna presidentens framställningar. Någon självständig initiativrätt i landstinget tillkommer däremot icke landshövdingen enligt den nu gällande självstyrelselagen, vare sig i

ärenden av rikslagstiftningsnatur eller i sådana som helt underliggjer landstingets behörighet.

Det tidigare stadgandet, som medgivit landshövdingen rätt att göra egna framställningar till landstinget, torde ursprungligen ha tillkommit därigenom, att förslaget till den första självstyrelselagen i brådskande ordning utarbetades av samma förvaltningsexperter, som höll på att förbereda en allmän lag om länens självförvaltning. Det var då naturligt att landshövdingen skulle få särskilda befogenheter i länets folkvalda församling. Det var även de nyssnämnda experterna som uppgjorde det utkast till landstingsordning, som lades till grund för landskapsnämndens förslag till 1923 års landstingsordning.

Beträffande lantrådets initiativrätt omfattar utskottet de synpunkter som framförts i motionen. Enligt vedertagna parlamentariska principer bör landskapsstyrelsen i sin helhet bära ansvaret för de framställningar som överlämnas till landstinget.

Villkoret att talmanskonferensen skall höras, innan landskapsstyrelsen beslutar återkalla en framställning, är ägnat att främja kontakterna mellan landskapsstyrelsen och landstinget. Då det är talmanskonferensen som närmast svarar för planeringen av landstingets arbetstider och liknande frågor, synes det naturligt att talmanskonferensen skall få uttala sig innan landskapsstyrelsen vidtar en åtgärd, som kan förrycka ett redan uppgjort tidsschema. På grund härav omfattar stora utskottet motionen även på denna punkt.

I fråga om namnet på den självstyrelsepolitiska nämnden har stora utskottet beslutat omfatta lagutskottets förslag.

25 §. Stora utskottet har bibehållit stadgandet att en hemställan kan riktas även till självstyrelsepolitiska nämnden. Detta kan icke på något sätt ändra nämndens befogenheter, vilka är fastslagna i 4 kap. En dylik hemställan måste alltså gå ut på att nämnden skall uppgöra och hos landstinget eller landskapsstyrelsen framställa förslag om uttalande eller åtgärd. - Motsvarande bestämmelse rörande talmanskonferensen kan inte heller anses ge denna några nya befogenheter.

26 §. Beträffande tiden för inlämnande av motioner har stora utskottet omfattat lagutskottets förslag med den ändringen, att den ordinarie motionstiden förlängts till 10 dagar. I första momentet har den senare hänvisningen till 25 § strukits såsom obehövlig.

29 §. Stora utskottet, som noga har övervägt lagutskottets motivering till denna paragraf, medger att självstyrelsepolitiska nämndens rätt att hos landskapsstyrelsen väcka förslag om åtgärd i vissa fall kan medföra

problemet, om nämndens medlemmar skulle taga för lätt på sin uppgift. Detta har dock synbarligen icke särskilt starkt befarats vare sig av lagberedningskommittén eller landskapsstyrelsen och inte heller av lagutskottet, då det avgav sitt förra betänkande, ty alla dessa har i sin lagförslag tillerkänt nämnden rätt att framställa förslag hos landskapsstyrelsen men däremot icke hos landstinget. Stora utskottet har funnit det vara en väsentlig fördel, att självstyrelsepolitiska nämnden direkt kan göra landskapsstyrelsen uppmärksam på åtgärder, som är av nöden för bevakningen av landskapets författningsenliga rättigheter, emedan den rätta tidpunkten måhända försummas, ifall man väntar därmed tills landstinget är samlat. Nämndens förslag är likväl endast rekommendationer, som landskapsstyrelsen icke är skyldig att följa. För övrigt bör man kunna räkna med att nämndens medlemmar är så omdömesgilla, att de avstår från rekommendationer, som de icke är förvissade om att flertalet i landstinget omfattar. Stora utskottet har därför, såsom redan framgått, återinfört stadgandet i den form det hade i motionen.

(32 §). Genom stadgandet att självstyrelsepolitiska nämnden kan besluta om ovillkorlig tystnadsplikt för sina medlemmar uppnås knappast större förtegenhet, ifall nämnden erhållit konfidentiella uppgifter, än vad som betingas av medlemmarnas ansvars känsla. Utskottet har därför uteslutit 32 § och i stället i 31 § infört ett nytt moment med samma innehåll som 48 § 4 mom. i riksdagsordningen. - Uteslutningen medför omnumrering av de följande paragraferna t.o.m. 40 §.

34-38 §§. Stora utskottet omfattar motionen i fråga om de uppgifter som tilldelas landstingets utskott, ty en större specialisering av lagberedningsarbetet synes medföra flera fördelar. Det nuvarande namnet på lag- och ekonomiutskottet har bibehållits i enlighet med lagutskottets förslag.

48 §. Se allmänna motiveringen.

49 §. I 1 mom. har ett par omstiliseringar gjorts i lagutskottets förslag. Ett nytt 2 mom. har tillfogats med bestämmelsen, att ett ärende i vilket förtroendefråga ställt skall slutligt avgöras först på femte dagen därefter. Stora utskottet anser det vara lika viktigt att förhastade beslut undvikas i detta fall som då förslag om misstroende mot lantrådet eller landskapsstyrelsen väckts inom landstinget. Se vidare motiveringen till 4 § i förslaget till ändring av förvaltningslagen.

51 §. Se allmänna motiveringen. Enligt 3 mom. skall meddelandet antecknas till kännedom utan diskussion i själva saken, i händelse landstinget icke finner skäl att avge yttrande i ärendet.

52 §. I 51 § 2 mom. avsett meddelande bör kunna bordläggas på samma sätt som en framställning från landskapsstyrelsen. Då meddelandet följande gång tages till behandling, kan landstinget fatta positivt eller negativt beslut om remiss. I fråga om en framställning eller motion måste i motsvarande fall remiss alltid ske enligt 51 § 1 mom.

54 §. Utskottet har gjort ett par språkliga rättelser.

55 §. Stora utskottet anser det inte lyckligt att i förväg fastslå vilka stadganden som kan skyddas med krav på kvalificerad majoritet. Det bör hellre överlämnas till landstinget att främdeles pröva, vilka landskapslagar rörande självstyrelsens konstitution som är av sådan natur att 55 § 2 mom. bör tillämpas. Här avsedda lagar, vilka alltså gäller landskapets ställning som självstyrelseområde och självstyrelseorganens funktioner, kan givetvis vara av mycket olika viktighetsgrad.

Ifall villkoret om kvalificerad majoritet införes i en landskapslag, anser utskottet att det bör gälla lagen i dess helhet. Detta motsvarar förfarandet då riksdagen stiftar grundlag. Att även mindre viktiga stadganden på detta sätt blir bundna till kravet på kvalificerad majoritet, medför knappast några nackdelar, då det inte bör bereda svårighet att uppbringa den erforderliga majoriteten, ifall ett dylikt stadgande skulle behöva ändras.

Landstingsordningen hör enligt utskottets mening till de fundamentala lagar rörande självstyrelseorganens funktioner, vilka bör skyddas med kravet på kvalificerad majoritet. Utskottet omfattar därför även det i motionen föreslagna stadgandet härom (74 §).

69 §. Då avsikten är att fullmaktsgranskningen för ett nyvalt landsting skall försiggå på samma dag som det gamla landstinget avslutas, bör undantaget i 69 § gälla även den i 18 § 1 mom. angivna dagen.

74 §. När landstingsordningen senaste år ändrades så, att det icke är möjligt att samtidigt tillhöra landstinget och landskapsstyrelsen, beslöt landstinget att denna bestämmelse icke skulle tillämpas under den nu sittande landskapsstyrelsens mandattid (19/71). I överensstämmelse härmed har stora utskottet infört ett övergångsstadgande av motsvarande innebörd.

Ändringen av förvaltningslagen.

1 §. Sista momentet har onstillerats, varvid den del av stadgandet, som upprepas i 17 § har utelämnats.

3 §. Stora utskottet har åter infört termen landskapets centrala ämbetsverk. (Jämför motiveringen till 5-6 §§ i landstingsordningen).

4 §. Lagutskottets förslag har omredigerats så att den andra mening-
en i 1 mom. införts som 4 mom.

Stora utskottet anser att nytt val av ledamöter i landskapsstyrelsen icke behöver äga rum, då lantrådet avgår av annan orsak än misstroende-
votum. Härav betingad ändring har gjorts i 2 mom. Vidare har hänvis-
ningen till landstingsordningen strukits, eftersom landstinget i varje
fall måste fatta sina beslut enligt landstingsordningen.

Stora utskottet kan icke omfatta lagutskottets förslag, att lantrå-
det och landskapsstyrelseledamöterna sedan de ställt förtroendefråga
skulle ha rätt att - om de så önskar - kvarstå även då landstingets be-
slut gått dem emot. Utskottet anser vidare att förtroendefråga alltid
bör ställas skriftligen och att, när det gäller landskapsstyrelseleda-
möterna, skrivelsen bör undertecknas av minst fyra ordinarie ledamöter,
d.v.s. en majoritet i landskapsstyrelsen.

Med hänvisning till det ovan anförda får utskottet värdsamt föreslå,

att Landstinget måtte antaga de i motio-
nen ingående lagförslagen i följande lydelse:

L a n d s t i n g s o r d n i n g
för landskapet Åland.

I enlighet med Ålands landstings beslut stadgas:

1 kap.

Allmänna grunder.

1 - 3 §§.

(Likasom i motionen).

4 §.

(1 mom. likasom i motionen).

Rösträtt tillkommer dock ej den, som enligt riksdagsordningen i
motsvarande fall skulle sakna valrätt vid riksdagsmannaval, oaktat han
vore nantalsskriven i landet såsom finsk medborgare.

5 - 7 §§.

(Likasom i motionen).

8 §.

(Likasom i lagutskottets betänkande).

9 - 13 §§.

(Likasom i motionen).

Landstingets början, upplösning och avslutning.

14 - 15 §§.

(Likasom i motionen).

16 §.

(1 mom. likasom i motionen).

Angående landstingets upplösning och förordnande om nyval kungöres i den ordning, som i 73 § säges. Därjämte meddelas den myndighet och de nämnder, på vilka föranstaltande av val ankommer.

17 - 21 §§.

(Likasom i motionen).

3 kap.

Ärendenas upptagande vid landstinget.

22 §.

(Likasom i motionen).

23 §.

(1-2 mom. likasom i motionen).

Angående självstyrelsepolitiska nämndens initiativrätt stadgas i 29

24 §.

(Likasom i motionen).

25 §.

(1 mom. till och med punkt 2 likasom i motionen).

3) hemställningsmotion, innehållande förslag att landstinget måtte hos riksdagen, landskapsstyrelsen, talmanskonferensen eller självstyrelsepolitiska nämnden hemställa om vidtagande av viss åtgärd.

26 §.

I 25 § omförmälda motioner skall skriftligen avfattade inlämnas till landstingets kansli. Landstingsman är icke berättigad att väcka motion senare än klockan 12.00 på tionde dagen efter det lagtida landsting i enlighet med 15 § sammankommit, såframt icke sådan direkt föranledes av något av landstinget redan fattat beslut eller till landstinget överlämnad framställning eller återtagande av sådan eller ock av annan under landstinget inträffad händelse. Härvid må motion inlämnas senast klockan 12.00 på fjärde dagen efter den, då motionären bör anses ha fått kännedom om händelsen.

(2-4 mom. likasom i motionen).

27 - 28 §§.

(Likasom i motionen).

4 kap.

Självstyrelsepolitiska nämnden.

29 §.

(1 mom. likasom i lagutskottets betänkande).

Landstinget, landstingsutskott och landskapsstyrelsen äger rätt att i fråga, som avses i 1 mom., inhämta nämndens utlåtande.

(3 mom. likasom i motionen).

30 §.

(Likasom i lagutskottets betänkande).

31 §.

(1-2 mom. likasom i motionen).

Nämndens medlemmar bör iakttaga den förtegenhet, som ärendets beskaffenhet kräver.

32 §.

(Likasom 33 § i motionen).

33 §.

(Likasom 34 § i lagutskottets betänkande).

5 kap.

Ärendenas beredning.

34 §.

Vid varje lagtima landsting skall senast andra dagen efter dess öppnande för beredning av ärenden tillsättas ett lagutskott, ett finansutskott, ett lag- och ekonomiutskott samt ett kulturutskott, vart och ett bestående av fem medlemmar, ävensom ett justeringsutskott med tre medlemmar. För sådan behandling av ärenden, som omfattas i 54 §, skall landstinget senast på tredje dagen tillsätta landstingets stora utskott, i vilket skall inväljas tio medlemmar.

(2-4 mom. likasom i motionen).

(5 mom. likasom i lagutskottets betänkande).

(6 mom. likasom i motionen).

35 §.

(Likasom 36 § i motionen).

36 §.

Till finansutskottet hänskjutes landskapsstyrelsens förslag till årsstat, förslag till framställning om extraordinarie anslag, finansmotioner samt landskapets bokslut och revisorernas berättelse.

Finansutskottet äger att inhämta utlåtande av lag- och ekonomiutskottet rörande anslagen för planeringsverksamheten och av kulturutskottet rörande anslagen för kulturella ändamål.

37 §.

På lag- och ekonomiutskottet ankommer att bereda lagförslag av huvudsakligen ekonomisk natur ävensom övriga till dess behandling hänskjutna lagstiftningsärenden.

38 §.

(Likasom 39 § i motionen).

39 §.

(Likasom 40 § i motionen).

40-41 §§.

(Likasom i lagutskottets betänkande).

42 §.

(Likasom i motionen).

6 kap.

Ärendenas behandling i plenum och stora utskottet.

43-44 §§.

(Likasom i motionen).

45 §.

(Likasom i lagutskottets betänkande).

46-47 §§.

(Likasom i motionen).

48 §.

Till landskapsstyrelsen riktat spörsmål i angelägenhet, som faller inom landskapsstyrelsens behörighet, må framställas för behandling i landstinget. Sådant spörsmål skall skriftligen avfattat och av bestämt innehåll samt undertecknat av minst fem landstingsmän avlämnas till talmannen, vilken äger att överbringa detsamma till landskapsstyrelsen samt föredraga det till kännedom i landstinget. Inom tio dagar efter mottagandet av spörsmålet skall landskapsstyrelsen avgiva skriftligt svar eller ock meddela att svar icke avgives. Sedan svaret avgivits eller meddelandet lämnats vare det landstinget obetaget att efter överläggning fatta beslut om hemställan till landskapsstyrelsen i ärendet.

(2 mom. likasom i motionen).

49 §.

Yrkande om att landstinget skall förklara, att lantrådet, eller landskapsstyrelsens ledamöter saknar landstingets förtroende, bör göras skriftligen och undertecknas av minst fem landstingsmän. Ärendet må icke upptagas till behandling, förrän lantrådet eller, om yrkandet avser landskapsstyrelsens ledamöter, dessa beretts tillfälle att senast på tredje dagen efter erhållen del därav inför landstinget avgiva förklaring. Beslut i ärendet må icke fattas tidigare än på fjärde dagen efter det landstinget mottagit förklaringen. Har minst 16 landstingsmän vid omröstning omfattat yrkandet, gäller det som landstingets beslut.

Har lantrådet eller minst fyra av landskapsstyrelsens ordinarie ledamöter skriftligen meddelat, att avgörande av ärende i landstinget på

visst sätt innebär att lantrådet eller sagda ledamöter anser sig sakna landstingets förtroende, företages ärendet till slutligt avgörande tidigast på femte dagen efter det landstinget delgivits meddelandet.

50 §.

(Likasom i motionen).

51 §.

(1 mom. likasom i lagutskottets betänkande).

Har landskapsstyrelsen överlämnat meddelande rörande planerad främställning till landstinget eller angående riktlinjer, som landskapsstyrelsen avser att följa i förvaltningen, må landstinget, därest ärendet prövas vara av synnerlig vikt, hänskjuta detsamma till utskott, som äger att uppgöra förslag till yttrande i ärendet. Gäller meddelandet lagframställning, skall utlåtande över utskottsbetänkandet inbegäras av stora utskottet. I detta fall tillämpas bestämmelserna i 54 § sålunda, att ärendet undergår endast två behandlingar och avgöres vid den andra av dessa.

Besluter landstinget att i 2 mom. avsett ärende icke skall hänskjutas till utskott, antecknas meddelandet till kännedom.

52 §.

Hänskjutes ej i 51 § nämnt ärende, då det första gången förekommer till behandling, genast enhälligt till utskott, skall det ligga på bordet till något av de närmast följande sammanträdena. Beslut angående sådan remiss skall fattas, då ärendet ånyo upptages till behandling.

53 §.

(Likasom i lagutskottets betänkande).

54 §.

(1 mom. likasom i motionen).

Vid första behandlingen föredrages utskottsbetänkandet och lämnas åt landstingsmännen tillfälle att yttra sig i frågan. Sedan överläggningen förklarats avslutad, överlämnas ärendet, utan att beslut i själva saken fattats, till stora utskottet, som det åligger att däri avgiva yttrande och framställa de förslag, till vilka utskottet kan finna anledning.

Vid andra behandlingen föredrages stora utskottets betänkande, varvid landskapsstyrelsen till betänkandet innehåller lagförslag, ingår i prövning av lagförslaget samt fattar beslut om varje särskild punkt däri. Hela lagförslagets förkastande må härvid icke föreslås. Godkännes stora utskottets förslag till alla delar, förklaras andra behandlingen avslutad. Blir stora utskottets förslag icke oförändrat godkänt, överlämnas

lagförslaget, i den lydelse det genom landstingets beslut erhållit, ånyo till stora utskottet, på vilket det ankommer att förorda sistnämnda förslag med eller utan ändringar eller att avstyrka lagförslagets antagande. Har stora utskottet icke omfattat landstingets beslut, besluter landstinget om varje särskild punkt i stora utskottets förslag, varvid landstinget antingen vidblir sitt tidigare beslut eller antager stora utskottets förslag, varefter andra behandlingen förklaras avslutad.

(4 - 5 mom. likasom i motionen).

55-64 §§.

(Likasom i motionen).

7 kap.

Meddelande av landstingets beslut.

65-67 §§.

(Likasom i motionen).

8 kap.

Särskilda stadganden.

68 §.

(Likasom i motionen).

69 §.

Infaller annan än i 15 § 2 mom. och 18 § 1 mom. stadgad dag på lördag eller helgdag, gäller första vardag därefter såsom utsatt dag.

70-72 §§.

(Likasom i motionen).

73 §.

(Likasom 74 § i motionen).

74 §.

Denna landstingsordning träder i kraft den 1. november 1971. Stadgandet i 6 § 3 mom. skall likväl icke tillämpas före utgången av år 1971.

Genom denna landskapslag upphäves landstingsordningen för landskapet Åland av den 14 mars 1951 (14/51) jämte senare tillkomna ändringar.

Denna landstingsordning må icke ändras, förklaras eller upphävas, ej heller må avvikelser därifrån göras på annat sätt än i 55 § är stadgat.

L a n d s k a p s l a g

om ändring av landskapslagen angående landskapsförvaltningen i landskapet Åland.

I enlighet med Ålands landstings beslut upphäves 16 § 2 mom. landskapslagen den 16 april 1952 angående landskapsförvaltningen i land-

skapet Åland (22/52) och ändras 1-4 §§ samt fogas till 10 § ett nytt 2 mom. som följer:

1 §.

(1-2 mom. likasom i motionen).

Lantrådet är chef för landskapets centrala ämbetsverk, vilket omfattar i 17 § nämnda avdelningar jämte där avsedda tjänstemän och befattningshavare.

2-3 §§.

(Likasom i motionen).

4 §.

Landskapsstyrelsens ledamöter utses för två kalenderår i sänder.

Har landstinget förklarat, att lantrådet eller landskapsstyrelsens ledamöter icke åtnjuter landstingets förtroende, skall nya ledamöter utses för den återstående i 1 mom. avsedda tiden.

Meddelar lantrådet eller minst fyra av landskapsstyrelsens ordinarie ledamöter skriftligen, att avgörande av ärende i landstinget på visst sätt innebär att lantrådet eller sagda ledamöter anser sig sakna landstingets förtroende, skall, om sådant avgörande faller, nya ledamöter utses såsom i 2 mom. är stadgat. Har meddelandet lämnats av lantrådet, visar avgörandet att han icke äger landstingets förtroende.

Landskapsstyrelsens ledamöter handhar sitt uppdrag till dess val av nya ledamöter ägt rum, såframt icke befrielse från uppdraget beviljats enligt 5 mom.

(5 mom. likasom 4 mom. i lagutskottets betänkande).

10 §.

(2 mom. likasom i motionen).

Slutstadgandet.

(Likasom i motionen).

Mariehamn, den 17 juni 1971.

På stora utskottets vägnar:

Albin Johansson
ordförande

./ Alarik Häggblom
sekreterare.

Närvarande i utskottet: ordförande Albin Johansson, viceordföranden Alarik Häggblom, ledamöterna Gustav Adolf Boman, Olof M. Jansson, Sven Friberg, Sven Lemberg (delvis), Börje Hagström (delvis), Erik Lundqvist (delvis), Carl Karlsson och Elmer Jansson samt ersättarna Peder Söderström och Torvald Söderlund (vardera delvis).